

Издателската програма "Световният гамбит" подготви за печат книгата "Ким Филби в спомените на генерал Тодор Бояджиев". Книгата ще бъде представена на 23 февруари от 18 часа в зала 1 на Централния военен клуб.

Историята на “шпионина на XX век” Харолд Адриан Ръсел, известен като Ким Филби, е част от историята на XX век. За него има изписани десетки книги и хиляди статии. Статистически тяхното количество е съизмеримо с изписаното за политиците, променили света. Както казва историкът Родни Касълдън, “бурната променливост на света се дължи на относително малък брой хора”. Ким Филби всъщност се е възприемал за политик. “Когато стана ясно, че в Съветския съюз нещата не вървят добре, пише той, помислих, че за мен се откриват три възможности. Първо, изобщо да се откажа от политиката. Разбирах, че ми е невъзможно да го направя. Имам и други влечения и интереси извън политиката, но само тя им придава смисъл...” Важно е обаче не как се възприемаш, а като какъв те възприемат. За едни Филби е предател и шпионин, за други – герой и разузнавач, за трети – човек, в който се отразява цялата трагедия от втората половина на XX век, за четвърти – просто най-видният представител от тайнствения свят на шпионажа, за пети – “шекспиров герой”, в който е събрана личната драма от вярата и разочарованието.

Харолд Адриан Ръсел е в кръга на този относително малък брой необичайни хора, които са променяли усилията да се поддържа положението, такова, каквото е, макар и от “скритата” част на международните отношения. Неговата внучка Шарлот Филби, необременена от гигантското идеологическо противопоставяне на миналия век, има правото да е най-искрена в търсенето на дядо си, в усещането не за онази драма, която противопоставяше човечеството в най-горещите и най-студените времена на XX век, а в усета за личната драма на човека, разпънат между идеала и реалността. Невероятно е “как този общителен човек, образован в елитно училище, и неговите приятели от Кеймбридж… са допуснали да бъдат убедени да предадат страната си и да излъжат своите семейства и приятели”. Мъчителният въпрос е зададен от внучката на Филби с онова чувство на безпомощност, когато отговорът се изплъзва и може да бъде несигурно сложен в изречението “…и с всяка крачка историята леко се променя, отговорите стават все по-неясни: колкото по-критично се вгледаме в героя си, толкова

повече той ни се изплъзва". Пред своя биограф Филип Найтли Ким Филби простичко казва: "Предполагам, че в мен има двама човека."

Книгата "Ким Филби в спомените на генерал Тодор Бояджиев", която излиза в библиотеката "Световният гамбит", със сигурност ще заеме важно място сред литературата за Ким Филби. Тя е уникална с това, че за първи път се публикуват автентични документи и фотографии от "българското време" на Ким Филби, за което никой не е предполагал. "През тези години сигурно се събират сумарно доста месеци, прекарани под един покрив – основно в България", казва генерал Тодор Бояджиев. Читателят ще прочете личната кореспонденция на Ким Филби с автора на книгата, която не е спирала в продължение на петнадесет години. Аукционната къща "Сотби" със сигурност е щяла да събере големи приходи от нея, ако авторът я беше дал. Той обаче реши да я предостави най-напред на българския читател. Ето едно изречение на Филби за Родопите: "Описанието на Родопите (извини ме за гръцкия начин на изписване на името – безполезното ми класическо образование отново надига глава) ме изпълни със сладостно очакване. Иска ми се да останем там през цялото време."

Книгата е едно голямо доказателство и за това как България става част от големите събития или от "голямата игра". В нея има много интересни страници и коментар за операция "Разбиващ фактор", след която се провеждат чудовищните процеси в цяла Източна Европа като тези срещу Трайчо Костов в България, Ласло Райх в Унгария, Владислав Гомулка в Полша, Рудолф Слански в Чехословакия. Изводът на автора: "Процесите са обслужвали политическите планове и интереси на Йосиф Висарионович Сталин и съветското партийно и държавно ръководство. Те не са се „хванали" на активното американо-английско мероприятие. Напротив. Те са използвали тази схема по един чудовищен начин, за да не допуснат появата на каквото и да е самостоятелно мислене в ръководните среди на сателитите.

Книгата "Ким Филби в спомените на генерал Тодор Бояджиев" дава представа не само за "шпионина на XX век", но и за човека Харолд Адриан Ръсел.

Историята на "шпионина на XX век", известен като Ким Филби, несъмнено е част от историята на най-драматичните моменти на XX век. За много от тях знаем. За други трябва да минат десетилетия, за да научим малко повече. Историята затова е толкова хитра, защото никога не свършва. Тази книга е доказателство за това.